

PERUSPALVELULAUTAKUNTA

Toimielimen vuoden 2012 talousarvion ja vuosien 2012 – 2015 taloussuunnitelmakauden toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet

Tilivelvollinen viranhaltija:

Riitta Liuksa

Toiminta-ajatus:

Toimimme tuloksellisesti hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi sekä sairauksien parantamiseksi ja sosiaalisten ongelmien ehkäisemiseksi ja vähentämiseksi.

Toimintaympäristön muutostekijät:

1. Ulkoisen toimintaympäristön keskeiset muutostekijät ovat:

- väestö, väestörakenne, työttömyys, hyvinvointi, väestön hyvinvointierot, kuntatalous, asiakkaan vallinnan vapauden kasvu, lainsäädäntömuutokset (esim. Terveystoimilaki, Kotikuntalaki, Lastensuojelulaki, Tietohallintolaki, Sosiaalihuoltoa koskeva kokonaislainsäädännön uudistaminen, tuleva Ikälaki)

2. Sisäisen toimintaympäristön keskeiset muutostekijät:

- henkilöstö, henkilöstön saatavuus, henkilöstön hyvinvointi
- johtaminen ja osaaminen
- organisaatio ja sen kehittäminen

Oheismateriaali: Toimintaympäristöanalyysi, josta saa tarkempaa informaatiota toimintaympäristön muutostekijöistä.

Yleisperustelut toiminnallisille tavoitteille ja kehittämistoimenpiteille:

Sosiaali- ja terveystoimintaa johdetaan sopimusohjauksella. Sisäinen tilaaja toimii ikäkaarimallin jalkautumisen ydinprosessina. Jokaisen ydinprosessin (lapset ja nuoret, työikäiset, seniorit) kaikki strategiset tavoitteet perustuvat asukkaiden hyvinvointiohjelmassa hyväksytyihin tavoitteisiin.

Keskeisiä elementtejä ovat ennaltaehkäisy ja peruspalveluihin panostaminen sekä palvelurakenteen keventäminen.

KAUPUNGINVALTUUSTOLLE TIEDOKSI ANNETTAVA OSUUS

Toimintaa kuvaavia tunnuslukuja, perusmittareita jne. (ei sitovia)

Peruspalvelulautakunnan toimintaa kuvaavia tunnuslukuja ja tavoitteita löytyy talousarvion oheismateriaalissa olevasta kaupunginhallituksen ja lautakunnan välisestä strategisesta palvelusopimuksesta (SPS).

Työvoima	TP 2010	TP 2011	Tavoite 2012	Toteutunut 31.12.2012	
Työvoiman käyttö (henkilötyövuosina, ilman työllistettyjä ja harjoittelijoita)	4680	4759	4757	4 719	
Eläkkeellelähtöennuste	80	108	103	143	
Palkkamenojen kehitys (tiliryhmä 400)	159.219.000€	167.200.000€	169.845.500€	170.373.757	
Sairauspoissaolojen määrä (sairauspoissaolo %)	5,0	5,4	5,0	5,1	

Työtapaturmat (tapaturmapoissaolo %)	0,2	0,2	0,1	0,23	
Varhemaksut	2,2 M€	1,8 M€	1,6 M€	1,9 M€	

Henkilöstön työhyvinvointi, Kunta 10- mittarit

- kysely v. 2010
- kysely v. 2012 tulosten raportointi v. 2012/2013

	TP	Tavoite	Toteutunut	
	2010	2012	31.12.2012	
Työnantajan suosittelu (suosittelee %)	66,88%	75% ⁽²⁾	69,9%	
Päätöksenteon oikeudenmukaisuus ⁽¹⁾	2,96	3,25 ⁽²⁾	2,98	
Kehityskeskustelujen käyminen (kyllä %)	46,02	80% ⁽²⁾	59,20%	
Työpaikan ilmapiiri ⁽¹⁾	3,50	3,70 ⁽²⁾	3,53	

1) asteikko 1 - 5 (paras 5)

2) Kv. Henkilöstöohjelma 2010 - 2013

Kestävä kehitys

Kaupungin yleinen tulostavoite/ Hallintokunnan toimenpide, joka edistää kaupungin tulostavoitteen saavuttamista	TP	Tavoite	Toteutunut	
Kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen vähintään 30 % vähennemä / asukas v. 1990 tasosta vuoteen 2020 mennessä ja vähin- tään 20 % vähennemä kokonaispäästöissä	2011	2012	31.12.2012	
Toimenpide: Kasvihuonepäästö- vähennyssuunnitelmien toteutuminen 1) Suunnitelma valmistunut/päivitetty	Kasvihuonepäästövä- hennyssuunnitelmaa valmistellaan	Kasvihuonepäästövä- hennyssuunnitelma valmis ja sen edellyttä- mät toimenpiteet on käynnistetty	Kasvihuonepäästövähen- nyssuunnitelmia valmistu- nut osassa toimintayksi- köistä ja toimenpiteitä käynnistetty. Suunnitelmi- en valmistelua, päivitystä ja käytännön toimeenpa- notyötä jatketaan.	
2) Toimenpiteet teemoittain käynnistetty/toteutunut (kpl)				
▪ Energia	Ekotukihenkilöiden koulutus ja perehdytys syksyllä, toimenpiteiden valinta (määrä ja sisältö)	Valitaan ensimmäiset kestävän kehityksen mukaiset kohteet ja viedään käytäntöön	Ensimmäiset kestävän kehityksen mukaiset kohteet on valittu ja viety käytäntöön (esim.näytöt sammutetaan, kun tietok- onetta ei käytetä, portaita suositetaan ja hissiä välte- tään, valojen sammutus).	
▪ Liikkuminen	Ekotukihenkilöiden	Valitaan ensimmäiset	Ensimmäiset kestävän	

	koulutus ja perehdytys syksyllä, toimenpiteiden valinta (määrä ja sisältö)	kestävän kehityksen kohteet ja viedään käytäntöön	kehityksen mukaiset kohteet on valittu ja viety käytäntöön (esim. oman auton käytön rajoittaminen työmatkoissa, kimpapakyytien suosiminen, sähköisten neuvottelujen käytön laajentaminen)	
▪ Materiaalit	Ekotukihenkilöiden koulutus ja perehdytys syksyllä, toimenpiteiden valinta (määrä ja sisältö)	Valitaan ensimmäiset kestävän kehityksen kohteet ja viedään käytäntöön	Ensimmäiset kestävän kehityksen mukaiset kohteet on valittu ja viety käytäntöön (esim. hankinnoissa otetaan huomioon ympäristökriteerit, kalusteiden kierrätyksen tehostaminen, jätelajittelun tehostaminen, paperin kulutuksen seuranta).	
▪ Toimintakulttuuri	Ekotukihenkilöiden koulutus ja perehdytys syksyllä, toimenpiteiden valinta (määrä ja sisältö)	Valitaan ensimmäiset kestävän kehityksen kohteet ja viedään käytäntöön	Ensimmäiset kestävän kehityksen mukaiset kohteet on valittu ja viety käytäntöön (esim. työergonomiakartoitusten lisääminen, henkilöstö osallistuu kestävän kehityksen koulutuksiin).	
Toimenpide: Lisätään ekotukihenkilöiden määrää Uudet koulutetut ekotukihenkilöt / ekotukihenkilöt yhteensä	8 / 8	0 / 8	16 / 41	
Toimenpide: Ehkäistään lasten ja nuorten syrjäytymistä Vahvistetaan ennaltaehkäisevää työtä Mittari: Lastensuojelun piirissä olevien alle 18 –vuotiaiden osuus ikäluokasta, tavoite vähenvä	v.2010: 9,4 %	osuus vähenee	10,3 %	
Toimenpide: Kavennetaan väestön hyvinvointi- ja terveyseroja vähentämällä köyhyyttä, eriarvoisuutta ja syrjäytymistä				
Väestön koettu hyvinvointi (Elämänlaatunsa (WHO-QOL 8) keskimääräistä paremmaksi kokevien osuus v. 2010:: 55,7 %)	v. 2010: 55,7 %	osuus nouseva	kyselyä ei ole tehty	
Hyvinvointierojen kaventuminen eri väestöryhmien välillä (Elämänlaatunsa keskimääräistä paremmaksi kokevien prosenttiosuuksien ero korkean ja matalan koulutusryhmien välillä: Tilanne v. 2010 13,9 ; tavoitteena eron pieneeminen)	Tavoite laskeva	Tavoite laskeva	kyselyä ei ole tehty	

TALOUSARVIOON SISÄLTYVÄT LAUSEKKEET:

Vanhustenhuollon palvelusetelit tuodaan päätettäväksi.

Toimenpiteet:	Peruspalvelulautakunta on päättänyt kokouksessaan 11.1. 2012 ottaa käyttöön säännöllisen ja tilapäisen kotihoidon palvelusetelit sekä tehostetun palveluasumisen palvelusetelit. Tällä hetkellä kotihoidon palvelusetelin käyttäjiä on n. 35 ja tehostetun palveluasumisen palvelusetelin käyttäjiä n 13.
---------------	---

Kotihoidon palveluita edistetään erilaisia vaihtoehtoisia palveluratkaisuja kehittämällä.	
Toimenpiteet:	Kotihoidossa on v 2012 otettu käyttöön oman toiminnan vaihtoehtona käyttöön v 2012 aikana palveluseteli. Toinen valmistelussa oleva asia on palveluohjaus- ja neuvontapiste lautakunnan 15.8.2012 tekemän päätöksen mukaan. Toiminnan tavoitteena on räätälöidä asiakkaalle sellaisia tukipalveluita tai kotihoitoa ,jonka hän voi hankkia joko palvelusetelillä tai kotitalousvähennyksellä ja näin kunnallisen, säännöllisen kotihoidon piiriin tuleminen myöhentyy. Lautakunta päätti palveluintegraattoritoiminnan kilpailutuksen käynnistämistä tavoitteena toiminnan aloittaminen v 2013 aikana. Valmistelutyö on käynnistynyt.
Peruspalvelulautakunnalle lautakuntakäsittelyn yhteydessä osoitettu lisäraha tulee käyttää lastensuojeluun, tehostetun palveluasumisen lisäämiseen, hammashuollon oman tuotannon lisäämiseen sekä mielenterveyspalveluihin.	
Toimenpiteet:	<p>Kaupunginvaltuusto osoitti peruspalvelulautakunnalle v 2012 budjetissa 1 milj€ lisärahan, joka tulee käyttää mm tehostetun palveluasumisen lisäämiseen. Peruspalvelulautakunta päätti hankkia heinä-elokuun vaihteessa 20 lisäpaikkaa, jotta sekä oman sairaalahoidon että TYKS:n jonotilannetta voidaan helpottaa ja potilaat saavat oikeaa hoitoa oikeaan aikaan. Valtuuston myöntämä lisärahoitusosuus n 300.000 € osoitettiin näiden paikkojen kustannukseen. Lasten ja nuorten huollossa lisämäärärahalla on järjestetty</p> <ul style="list-style-type: none"> • lapsiperheiden kotipalvelukokeilu. Kokeilussa tehtiin neuvolan kautta järjestettävän kotipalvelun asiakasohjausmalli ja testattiin palvelusetelin soveltuvuutta palvelun tuottamiseen. Kokeilu suunnattiin alle kouluikäisten perheille. • lastensuojelun avohuollon perheiden kotiin vietävien palvelujen ja vaikuttavien työmenetelmien kokeilu. Palveluja käytettiin mm. tilanteissa, joissa vaihtoehtona olisi ollut lapsen sijoitus tai perheen laitokuntoutus. Kokeilun tuloksia hyödynnetään, kun ostopalveluja käytetään tukemaan lastensuojelun avohuollon palveluja. • opiskeluterveydenhuollon psykologipalveluja jonojen purkamiseksi. <p>Suun terveydenhuoltoon perustettiin 10 terveystakeskushammaslääkäriin, 10 hammashoitajan ja 8 suuhygienistin vakanssia, minkä seurauksena hammashuollon hoitotakuu toteutuu.</p>
Oman toiminnan kustannusrakenteen muodostumisen perusteet selvitetään.	
Toimenpiteet:	<p>Sosiaali- ja terveystoimessa seurataan yksikkökustannuksia vuosittain. Yksikkökustannuksia tarvitaan mm. erilaisiin valtakunnallisiin vertailuihin, esim. Kuusikkokuntien eri toimintaloikojen vertailut ja Kuntaliiton suurten kaupunkien terveydenhuollon kustannusvertailu. Yksikköhintoihin sisältyy toimintayksikön välittömien kustannusten lisäksi niihin aiheuttamisperiaatteen mukaisesti kohdistetut välilliset hallinto-, tila ym. kustannukset Kuntaliiton kustannuslaskentaohjeistuksen mukaisesti.</p> <p>Yksikkökustannuksista johdetaan valtakunnallisten ohjeiden mukaisesti mm. terveydenhuoltolain (1326/2010) 58 §:n mainitut kiireellisen avo- ja laitoshoidon hinnat.</p>
Tilivelvollisen viranhaltijan arvio toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta:	
<p>Valtuustokaudella 2009-2012 tavoitteena oli, että kaupungin henkilökunta vähenee vuosittain 200 henkilöllä. Sosiaali- ja terveystoimessa eläkkeelle lähtijöiden määrä on vuonna 2012 ylittänyt vähennykselle asetetun tavoitteen/ennusteen.</p>	
<p>Varhemaksujen osalta tavoitteena on ollut, että maksujen %-osuus palkoista laskee alle kuntasekto-</p>	

rin keskiarvon (kuntasektorin keskiarvo 1,1, %). Tältä pohjalta SoTe:n tavoitteeksi oli asetettu 1,6 M€, mutta tavoitetta ei saavutettu. Varhe-maksuja joudutaan maksamaan 3 vuotena ennaaikaisesta eläkkeestä. Varhe- maksuihin on pyritty vaikuttamaan tehostamalla uudelleensijoitustoimintaa, jolloin ennaikaisia eläköitymisiä olisi vähemmän. Muutos ei kuitenkaan ole ollut nopeasti tehtävissä. Vuosittain tapaukset vaihtuvat ja kaikkia ennaikaisia eläkkeitä ei pystytä välttämään.

Lasten ja nuorten sekä nuorten aikuisten sosiaali- ja terveystalvet ovat toteutuneet pääasiassa sopimusten mukaisesti. Pikkulapsiperheiden ehkäiseviä talveluja pystyttiin hieman lisäämään. Saataavuusongelmia oli lasten puheterapiassa, mutta talvelu saatiin hoitotakuun mukaiseksi vuoden loppuun mennessä ja AVI 400 000 €:n uhkasakko vältettiin. Lastensuojelunpiirissä olevia alle 18-vuotiaiden suhteellinen osuus kasvoi vähän, joten asetettua tavoitetta osuuden vähenemisestä ei saavutettu. Lastensuojelun sijaishuollossa talvelurakennetta ja myös kustannuksia rasittaa edelleen vuoden 2011 suuri huostaanottojen määrä. Perhesijoitukset ovat lisääntyneet hyvin, mutta huostaan otettujen kokonaismäärän kasvaessa prosenttitavoitetta ei saavutettu. Huostaan otettujen suuri määrä näkyy sijaishuollon ostopalvelujen kustannuskasvuna.

Työikäisten osalta toiminta ja talous toteutuivat pääosin tilauksen mukaisesti. Suurin uhka, Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin menojen kasvu saatiin torjuttua, samoin toimeentulotuen tarve jäi odotettua pienemmäksi. Työmarkkinatuen kuntaosuuden määrä kasvoi ennustettua riskiä suuremmaksi. Suun terveydenhuoltoon panostettiin perustamalla omia vakansseja ja hoitotakuuseen päästiin ennen vuoden loppua.

Päihdehuollon asumispalveluiden osalta rakennemuutos on toteutunut hyvin, asunnottomuus ja asumispalveluiden tarve on vähentynyt. Mielenterveyskuntoutujien palvelutarpeen arviointi ja siirtyminen kevyempien palveluiden piiriin ei ole toteutunut sovitusti. Kehitysvammaisten henkilöiden valtakunnallinen KEHAS-suunnitelma on toteutunut Turussa suunniteltua paremmin, mikä on tarkoittanut samalla kustannusten nousua laitosasukkaiden siirtyessä noin 1,4 kertaa kalliimpien asumispalveluiden piiriin.

Ikäihmisten talvelut, jotka on määritelty + 75-vuotiaiden ikäryhmään kohdentuviksi, talvelut ja toiminnan tavoitteet ovat pääosin toteutuneet sopimuksen mukaisesti. Laitoshiitoon siirtyvien keski-ikä lähtöarvo on tarkistettu ja se on lähtötilanteessa ollut 83v 11kk ja oli nyt v 2012 lopussa 84v 1kk eli tavoite on saavutettu. Säännöllisen kotihoidon piirissä olevien osuuden tavoite oli vuodelle 2012 14% ja se on kasvanut yli tavoitteen ollen v. 2012 lopussa 14.2%. Tämä perustuu kuitenkin kevyimmän talveluluokan asiakasosuuden tavoitetta suuremmasta osuudesta. Tarkoituksena oli kuitenkin kasvattaa 2. ja 3. talveluluokan osuutta, jotta kotihoito tukisi paremmin ikäihmisten kotona asumista. Suurin poikkeama on omaishoidontuen saajien määrän tavoitteessa. Taloudellisista syistä jouduttiin syksyllä 2012 lopettamaan omaishoidon tuen myöntäminen. Kun tavoitteena on ollut kasvattaa omaishoidon tuen saajien määrän osuutta 3.5%:iin yli 75-vuotiaiden osuudesta, osuus jäi 2.8%:iin. Tämä lisää ympärivuorokautiseen hoidon tarvetta eli aiheuttaa siirtymistä kalliimpaan hoitomuotoon. Ympärivuorokautisen hoidon painopisteen siirtyminen on kehittynyt lievästi tehostetun talveluasumisen suuntaan ja samalla ympärivuorokautisen hoivan piirissä olleiden määrä on vastaavasti vähentynyt. Ympärivuorokautiseen hoitoon jonottavien määrässä ei ole päästy tavoitteeseen ja jonotilanne on kääntynyt kasvuun erityisesti MRSA-infektio-tilanteen takia.

Peruspalvelulautakunnan alkuperäinen talousarvioehdotus vuodelle 2012 laadittiin ohjelukuun mutta riskeiksi tunnistettiin useita eriä, joihin vaikuttaminen talousarviovuoden aikana on erittäin vaikeaa. Kaupunginvaltuusto korotti peruspalvelulautakunnan määrärahaa 17M€ ja tuloerää 1,7M€ 1.10.2012 § 190 ja edellytti samalla, että peruspalvelulautakunnan tulee ryhtyä hallintokunnan koko toiminnan kattaviin toimenpiteisiin jäljellä olevan ylityshän poistamiseksi loppuvuoden aikana. Toimenpiteiden vaikutusten tulee ulottua myös ensi ja seuraaville vuosille. Peruspalvelulautakunnan tilinpäätös osoittaa, että nettotulos jäi noin 1,6M€ alle budjetin eli tulos on viimeiseen ennusteeseen nähden noin 5,7 M€ parempi. Merkittävin ero johtuu VSSHP:n lopullisesta Turun maksuosuudesta, joka pieneni huomattavasti ennustetusta ja Turun kaupunki sai palautusta noin 4,1M€ tasaeräveloitukseen nähden. Myös ensihoidon- ja päiivystyksen liikelaitoksen lopullinen veloitus pieneni lähes 1M€ ennustetusta. Hallintokunnassa toteutettiin lisäksi useita säästötoimenpiteitä mm. hankintojen

osalta sekä pyrittiin vaikuttamaan mm. henkilöstömenoihin.